

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на „ХИМСНАБ БЪЛГАРИЯ“ АД и неговите дъщерни предприятия („Групата“) се състои в извършване на услуги на фирми и граждани и свързаните с тях складова, транспортна и други дейности; отдаване под наем на търговски, складови и офис площи; извършване на туристически услуги, свързани с вътрешен и международен туризъм, както и транспортни услуги; производство и търговия с електродомакински уреди; счетоводно-информационна дейност и предоставяне на други услуги, търговия с химически продукти.

Предприятието майка „ХИМСНАБ БЪЛГАРИЯ“ АД има за основна дейност управление и отдаване под наем на инвестиционни имоти в т. ч. земи, търговски, складови и офис площи, както и на свързаните с тях складови и транспортни дейности. Дружеството управлява кредити и вземания, отпуснати първоначално от него с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите се олихвяват по метода на ефективната лихва, като се използват пазарни лихвени нива. Също така Дружеството извършва покупко-продажба на стоки и услуги, които не са забранени и не се изисква специален лиценз; търговска дейност в страната и чужбина с химически и други продукти; внос и износ; производствена, строителна и ремонтна дейност, както и други дейности, които не са забранени от закона.

„ХИМСНАБ БЪЛГАРИЯ“ АД с ЕИК 115051489 е регистрирано като акционерно дружество през месец май 1996 г. със Съдебно решение № 5345/16 май 1996 г. на Пловдивския окръжен съд. Седалището и адресът на управление на Дружеството е гр. София 1271, жк. Илиянци, ул. Складова база №1.

Акциите на „Химснаб България“ АД са регистрирани на Българската фондова борса и се търгуват на основен пазар на акции – Сегмент Акции Standard, с борсов код **58E**, **ISIN: BG11EMTOAT16**.

Дружеството-майка има едностепенна система на управление и се представлява и управлява от Съвет на Директорите в състав:

Ивелина Белева Рахнева – Председател на СД

Марио Радков Дойков – Член на СД

Мартин Сеферинов Първанов – Член на СД и Изпълнителен директор

Групата се представлява от Изпълнителният директор Мартин Сеферинов Първанов.

Броят на персонала на дружествата от Групата към 31 декември 2022 г. е 113 служители.

Информацията относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие и правото на глас за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в Пояснение 5.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (МССС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на предприятието майка. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2021 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие и като са взети предвид възможните ефекти от продължаващото въздействие на пандемията от коронавирус Covid-19 и неблагоприятната международна обстановка, свързана с текущите военни действия между Република Украйна и Руската федерация.

- ***продължаващото въздействие на пандемията от коронавирус Covid-19:***

През изминалата 2022 година финансовото състояние и резултатите от дейностите на дружествата от Групата не бяха значително повлияни от затихващата пандемична обстановка, обемите на оперативна и инвестиционна дейност останаха без съществени промени. Поради това, оценката на ръководството е, че към датата на издаване на този консолидиран финансов отчет не съществуват ясно очертани и конкретни фактори, които пряко да оказват влияние върху основните предположения и преценки, свързани с определяне на приблизителните оценки към отчетната дата, и/или които влияят или биха повлияли в бъдеще на идентифицираните несигурности, и съответно, за които съществува значителен риск, че биха могли да доведат до съществени корекции в балансовите стойности. Остатъчните ефекти от пандемията бяха придружени и се застъпиха с възникналия военен конфликт в Украйна.

- ***войната в Украйна и макроикономическата среда:***

Икономическите последици от военния конфликт в Украйна не могат да бъдат оценени, но вече индикират за изключително сериозни ефекти върху цялостната глобална икономика. Цените на енергията и суровините, включително на пшеницата и другите зърнени култури, се повишиха значително, утежнявайки допълнително инфлационния натиск от смущенията във веригата за доставки и от възстановяването от пандемията, предизвикана от Covid-19. Ценовите сътресения оказаха влияние и в световен мащаб. Ако конфликтът търпи негативно развитие или продължи по-дълъг период от време, икономическите щети ще бъдат значими и се очаква да засегнат всички сектори на икономиката, както на България, така и на ЕС. МВФ отбелязва, че санкциите срещу Русия оказват въздействие върху световната икономика и финансовите пазари, като ще имат значителни странични ефекти и в други държави.

Предприятията от Групата нямат пряка експозиция към Украйна, Русия или Беларус, но въздействието върху общата икономическа ситуация може да изисква ревизия на определени допускания и оценки, които биха довели до корекции на балансовата стойност на определени активи и пасиви през следващата финансова година. На този етап ръководството не е в състояние да оцени надеждно въздействието на военния конфликт, тъй като събитията се развиват на ежедневна база. Едновременно с това дългосрочното въздействие може също да повлияе на обемите на търговия, паричните потоци, рентабилността и др. През 2022 година ценовите сътресения и инфлационният натиск доведоха до анексиране на цените на квадратен метър с 10%. Ръководството на Дружеството ще продължи да наблюдава потенциалните странични ефекти върху всички икономически отрасли и други държави в региона, по-специално тези, които осигуряват енергийни източници.

- **въпроси, свързани с климата:**

Ръководството също така анализира детайлно всички рискове и тенденции, свързани с климатичните промени и влиянието на дейността на дружествата от Групата върху проблемите, свързани с климата. След извършения анализ Ръководството не установи съществени рискове за Групата, свързани с климата и счита, че тези въпроси нямат съществено влияние върху финансовите отчети на предприятията.

В тези условия ръководството направи анализ и преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще и ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидираният финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2022 г.

Групата е приела следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са уместни и в сила за финансовите отчети на Групата за годишния период, започващ на 1 януари 2022 г., но нямат значително влияние върху финансовите резултати или позиции на Групата:

- Изменения в МСФО 3 Бизнес Комбинации, МСС 16 Имоти, машини и съоръжения, МСС 37 Провизии, условни задължения и условни активи в сила от 1 януари 2022 г., приети от ЕС.
Годишни подобрения 2018-2020 г. в сила от 1 януари 2022 г., приети от ЕС.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2022 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Групата. Не се очаква те да имат съществен ефект върху консолидираните финансови отчети на Групата. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промените са свързани със следните стандарти:

- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори в сила от 1 януари 2023 г., приет от ЕС.
- Изменения на МСС 1 Представяне на финансовите отчети, МСФО Изявления за приложение 2: Оповестяване на счетоводни политики, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС.
- Изменения в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Определение на счетоводни приблизителни оценки, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС.
- Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочените данъци свързани с активи и пасиви произтичащи от единични транзакции в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС.
- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС.

- Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, в сила не по-рано от 1 януари 2024 г., все още не са приети от ЕС.
- Изменения на МСФО 16 Лизинг: Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг в сила не по-рано от 1 януари 2024 г. Все още не са приети от ЕС.
- Изменения в МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени” в сила от 1 януари 2016 г., не са приети от ЕС.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на отделните видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата прилага счетоводна политика ретроспективно, преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет или прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет и това има съществен ефект върху информацията в консолидирания отчет за финансовото състояние към началото на предходния период.

Групата представя един сравнителен период, тъй като нито едно от обстоятелствата не е настъпило.

4.3. База за консолидация

Във финансовия отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието-майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2022 г. Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на компанията-майка. Налице е контрол, когато компанията-майка е изложена на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от транзакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращото участие, като част от собствения капитал, представлява делът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата. Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в балансовата стойност се отразява в печалбата или загубата. Справедливата стойност на всяка инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие към датата на загуба на контрол се счита за справедлива стойност при първоначално признаване на финансов актив в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“ или, където е уместно, за себестойност при първоначално признаване на инвестиция в асоциирано или съвместно контролирано предприятие. В допълнение всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

4.4. Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката. Прехвърленото възнаграждение в бизнес комбинация се оценява по справедлива стойност, която се изчислява като сумата от справедливите стойности към датата на придобиване на активите, прехвърлени от придобиващия, поетите от придобиващия задължения към бившите собственици на придобиваното предприятие и капиталовите участия, емитирани от Групата. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на активи или пасиви, възникнали в резултат на възнаграждения под условие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата в периода на възникването им.

Методът на покупката включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното предприятие, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети на придобиваното предприятие преди бизнес комбинацията. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата.

За всяка бизнес комбинация Групата оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие, което представлява дял от собствения му капитал и дава право на ликвидационен дял, или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Другите видове неконтролиращо участие се оценяват по справедлива стойност или, ако е приложимо, на база, определена в друг МСФО.

Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Тя представлява превишението на сумата от а) справедливата стойност на прехвърленото възнаграждение към датата на придобиване и б) размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и в) в бизнес комбинация, постигната на етапи, справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиваното предприятие, над справедливата стойност на разграничимите нетни активи на придобиваното дружество към датата на придобиване. Всяко превишение на справедливата стойност на разграничимите нетни активи над изчислената по-горе сума се признава в печалбата или загубата непосредствено след придобиването.

При бизнес комбинация, постигната на етапи, Групата преоценява държаното преди капиталово участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност към датата на придобиване (т.е. към датата на придобиване на контрол) и признава произтичащата печалбата или загубата, ако има такива, в печалбата или загубата. Сумите, признати в другия всеобхватен доход от дялово участие в придобиваното предприятие преди датата на придобиване на контрол, се признават на същата база, както ако Групата се е освободила директно от държаното преди капиталово участие.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинацията не е приключено до края на отчетния период, в който се осъществява комбинацията, Групата отчита провизорни суми за статиите, за които отчитането не е приключило. През периода на оценяване, който не може да надвишава една година от датата на придобиване, Групата коригира със задна дата тези провизорни суми или признава допълнителни активи или пасиви, за да отрази новата получена информация за фактите и обстоятелствата, които са съществували към датата на придобиване и, ако са били известни, щяха да повлияят на оценката на сумите, признати към тази дата.

Всяко възнаграждение под условие, дължимо от придобиващия, се признава по справедлива стойност към датата на придобиване и се включва като част от прехвърленото възнаграждение в замяна на придобиваното предприятие. Последващи промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, което е класифицирано като актив или пасив, се признават в съответствие с изискванията на МСФО 9 „Финансови инструменти“ или в печалбата или загубата или като промяна в другия всеобхватен доход. Ако възнаграждението под условие е класифицирано като собствен капитал, то не се преоценява до окончателното му уреждане в собствения капитал. Промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, които представляват провизорни суми през периода на оценяване, се отразяват ретроспективно за сметка на репутацията.

4.5. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на неконтролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени неконтролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието-майка.

4.6. Инвестиции в асоциирани предприятия

Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия. Инвестициите в асоциирани предприятия се признават първоначално по себестойност, а впоследствие се отчитат по метода на собствения

капитал. В себестойността на инвестицията се включват разходите по нейното придобиване.

Репутация или корекции в справедливата стойност на дела на Групата в асоциираното предприятие, се включва в стойността на инвестицията.

Всички последващи промени в размера на участието на Групата в собствения капитал на асоциираното предприятие се признават в балансовата стойност на инвестицията. Промени, дължащи се на печалбата или загубата, реализирана от асоциираното предприятие, се отразяват в консолидирания отчет за печалбата или загубата/ отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред "Печалба/ (Загуба) от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал". Тези промени включват последваща амортизация или обезценка на определената при придобиването справедлива стойност на активи и пасиви на асоциираното предприятие.

Промените в другия всеобхватен доход на асоциираното предприятие, както и в позиции, признати директно в собствения капитал на асоциираното предприятие, се признават съответно в другия всеобхватен доход или в собствения капитал на Групата. В случаите, в които делът на Групата в реализираните загуби на асоциираното предприятие надвиши размера на участието ѝ в асоциираното предприятие, включително и необезпечените вземания, Групата не признава своя дял в по-нататъшните загуби на асоциираното предприятие, освен ако Групата няма поети договорни или фактически задължения или е извършила плащания от името на асоциираното предприятие. Ако впоследствие асоциираното предприятие реализира печалби, Групата признава своя дял дотолкова, доколкото делът на печалбата надвиши натрупания дял на загубите, които не са били признати по-рано.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между Групата и нейните асоциирани и съвместни предприятия се елиминират до размера на дела на Групата в тези предприятия. Когато се елиминират нереализирани загуби от продажби на активи, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

Сумите, отразени във финансовите отчети на асоциираните и съвместни предприятия, са преизчислени, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика на Групата.

При загуба на значително влияние над асоциирано дружество Групата оценява и признава всяка запазена инвестиция в него по справедлива стойност. Всяка разлика между балансовата стойност на инвестицията в асоциираното дружество при загуба на значителното влияние и сумата от справедливата стойност на запазеното участие и постъпленията при отписването се признава в печалбата или загубата.

Ако дяловото участие в асоциираното дружество е намалено, но без загуба на значително влияние, само пропорционална част от сумите, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицира в печалбата или загубата.

4.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на съответното дружество от Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Функционалната валута на отделните дружества от Групата не е променяна в рамките на отчетния период.

При консолидация всички активи и пасиви се преизчисляват в български лева по заключителния курс към датата на консолидирания финансов отчет. Приходите и разходите са преизчислени във валутата на представяне на Групата по средния курс за отчетния период.

4.8. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на основните продукти и услуги, които предлага Групата.

Групата развива дейност в следните бизнес сегменти:

- Производство
- Търговия и услуги
- Отдаване под наем на имоти

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка продуктова линия се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповтаряеми събития. Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.9. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на продукцията, стоки, предоставяне на услуги и други приходи. Видовете приходи са представени в Пояснения 25 и 26.

За да определи дали и как да признае приходи, Групата използва следните 5 стъпки:

- 1 Идентифициране на договора с клиент
- 2 Идентифициране на задълженията за изпълнение
- 3 Определяне на цената на сделката
- 4 Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение
- 5 Признание на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите се признават или в даден момент или с течение на времето, когато или докато Групата удовлетвори задълженията за изпълнение, прехвърляйки обещаните стоки или услуги на своите клиенти.

Групата признава като задължения по договор възнаграждение, получено по отношение на неудовлетворени задължения за изпълнение и ги представя като други задължения в отчета за финансовото състояние. По същия начин, ако Групата удовлетвори задължение за изпълнение, преди да получи възнаграждението, то признава в отчета за финансовото състояние или актив по договора, или вземане, в зависимост от това

дали се изисква нещо друго освен определено време за получаване на възнаграждението.

4.9.1. Приходи, които се признават към определен момент

Продажба на продукцията и стоки

Продажбата на продукцията и стоки включва продажба на метални изделия, корабно оборудване, леки автомобили, резервни части и консумативи за тях, автомобилни гуми и химически продукти. Приход се признава в определен момент - когато Групата е прехвърлила на купувача контрола върху предоставените продукция и стоки. Счита се, че контролът е прехвърлен на купувача, когато клиентът е приел продукцията и стоките без възражение.

Приходите на Дружеството от продажба на стоки са по договори, които не са обвързани с бъдеща сервизна поддръжка и се признават към момента на доставката.

По договорите за продажба на продукцията и стоки, Групата няма задължения за следпродажбени услуги.

4.9.2. Приходи, признавани с течение на времето

Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват основно отдаване под наем на собствени недвижими имоти, както и свързаните с тях складова, транспортна, ремонтна и други дейности.

Групата е обвързана с дългосрочни договори за учредено възмездно вещно право на ползване върху собствени недвижими имоти, находящи се в гр. София и гр. Варна. Договорите са с неотменяем срок от 10-12 години. Сумата на продажната цена съгласно договори за предоставяне на услуги се разсрочва и се признава като приход за периода, в който се извършва услугата. Този отсрочен приход се включва в консолидирания отчет за финансовото състояние на ред „Търговски и други задължения” и представлява по същество пасив по договор, както е посочен в МСФО 15.

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Групата по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

Приходите от други услуги, свързани с предоставяните под наем инвестиционни имоти (складови, транспортни и други услуги) се признават с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение.

4.9.3. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди, различни от приходите от инвестиции в асоциирани предприятия, се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

4.10. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им в съответствие с принципите на начисляване и съпоставимост. Разходите за гаранции се признават и се приспадат от свързаните с тях провизии при признаването на съответния приход.

Групата отчита разходи, свързани с изпълнението на договорите за доставка на продукция/стоки/услуги с клиенти. Когато разходите не отговарят на условията за разсрочване съгласно изискванията на МСФО 15, същите се признават като текущи в момента на възникването им като например не се очаква да бъдат възстановени или периодът на разсрочването им е до една година.

4.11. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход на ред „Финансови разходи“.

4.12. Репутация

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати отделно. Вижте Пояснение 4.4 за информацията относно първоначалното определяне на репутацията. За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте Пояснение 4.16 за информацията относно тестовете за обезценка.

При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

4.13. Други нематериални активи

Други нематериални активи включват лицензи, патенти и програмни продукти. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с другите нематериални активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход в периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на другите нематериални активи се преценяват от ръководството на Групата към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Софтуер 2-8 години
- Други 7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на други нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за другите нематериални активи на Групата е в размер на 700 лв.

4.14. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност на подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

- Сгради 10-81 години
- Съоръжения 5-135 години
- Машини и оборудване 2-60 години
- Транспортни средства 4-20 години
- Стопански инвентар 3-15 години
- Компютри и периферни устройства 2-10 години
- Други 7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажба на актив от имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на

актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за имоти, машини и съоръжения на Групата е в размер на 500-700 лв.

4.15. Лизинг

Групата е лизингополучател по договори за финансов лизинг.

Ръководството прилага преценка, за да определи дали договорът е финансов лизинг и дали прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху наетия актив. Ключови фактори включват продължителността на срока на лизинга във връзка с икономическия живот на актива, настоящата стойност на минималните лизингови плащания във връзка със справедливата стойност на актива и дали Групата придобива собствеността върху актива в края на срока на лизинговия договор.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити съгласно условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Групата е лизингодател по договори за оперативен лизинг.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в отчета за финансово състояние на Групата като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.16. Тестове за обезценка на репутация, други нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване на размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на

единица, генерираща парични потоци. Репутацията е отнесена към единиците, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от съответната бизнес комбинация и които представляват най-ниското ниво в Групата, на което ръководството наблюдава репутацията.

Единиците, генериращи парични потоци, към които е отнесена репутацията, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се разпределят в намаление на балансовата стойност първо на репутацията, отнасяща се към тази единица, и след това на останалите активи от единицата, пропорционално на балансовата им стойност. С изключение на репутацията за всички други активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.17. Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти земи и сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и /или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата и се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други приходи“ или ред „Други разходи“.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати в консолидирания финансов отчет на Групата, се прибавят към балансовата стойност на

имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно на ред „Приходи от продажби“ и ред „Други разходи“, и се признават, както е описано в Пояснение 4.9 и Пояснение 4.10.

4.18. Финансови инструменти

4.18.1. Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорните условия на финансов инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и всички рискове и изгоди от него се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

4.18.2. Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

През представените отчетни периоди Групата отчита единствено дългови инструменти по амортизирана стойност.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи, финансови приходи или други финансови позиции с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата.

4.18.3. Последващо оценяване на финансовите активи

Финансови активи по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- Групата управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен. Групата класифицира в тази категория парите и паричните еквиваленти, търговските и други вземания, предоставените заеми и вземанията по цесии.

- **Търговски вземания**

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Групата държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, за които не е приложим бизнес модел „държани за събиране на договорните парични потоци“ или бизнес модел „държани за събиране и продажба“, както и финансови активи, чиито договорни парични потоци не са единствено плащания на главница и лихви, се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Промените в справедливата стойност на активите в тази категория се отразяват в печалбата и загубата. Справедливата стойност на финансовите активи в тази категория се определя чрез котирани цени на активен пазар или чрез използване на техники за оценяване, в случай че няма активен пазар.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Групата отчита финансовите активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако активите отговарят на следните условия:

- Групата управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи, за да събира договорни парични потоци и да ги продава; и
- Съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихви върху непогасената сума на главницата.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход включват капиталови ценни книжа, които не са държани за търгуване и които Групата неотменимо е избрала при първоначално признаване, да признае в тази категория.

При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в неразпределената печалба.

При освобождаването от дългови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в печалбата или загубата за периода.

4.18.4. Обезценка на финансовите активи

Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9, използват повече информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“.

Инструментите, които попадат в обхвата на изискванията на стандарта, включват заеми и други дългови финансови активи, оценявани по амортизирана, търговски вземания, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15, както и кредитни ангажименти и някои договори за финансова гаранция (при емитента), които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Групата разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

Предоставени заеми

Подходът за обезценка на предоставените заеми е насочен към бъдещето и при него се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (Фаза 1) и
- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (Фаза 2)
- „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за първата категория, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за втората категория. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Групата и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент).

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания, активи по договор и вземания по лизингови договори

Групата използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Групата използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби.

Значително увеличение на кредитния риск

Очакваните кредитни загуби се измерват като коректив, равен на 12-месечни очаквани кредитни загуби за активи във фаза 1, или очаквани кредитни загуби за целия срок на актива от фаза 2 или фаза 3. Активът преминава към фаза 2, когато кредитният му риск се е увеличил значително от първоначалното признаване. МСФО 9 не дефинира какво представлява значително увеличение на кредитния риск. При оценката дали кредитният риск на даден актив се е увеличил значително, Групата взема предвид качествената и количествената разумна и подкрепяща бъдеща информация.

4.18.5. Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Групата не е определило даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва, с изключение на деривативи и финансови пасиви, които са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата или загубата (с изключение на деривативни финансови инструменти, които са определени и ефективни като хеджиращ инструмент).

Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

4.19. Материални запаси

Материалните запаси включват материали и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на

стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода първа входяща – първа изходяща.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.20. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на репутация или при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не е бизнес комбинация или засяга данъчната или счетоводната печалба. Отсрочени данъци за временни разлики, свързани с акции в дъщерни и съвместни предприятия не се предвиждат, ако обратното проявление на тези временни разлики се контролира от Групата и е вероятно то да не настъпи в близко бъдеще.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте Пояснение 4.25.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. преоценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.21. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от налични пари в брой и парични средства по банкови сметки.

4.22. Собствен капитал и резерви

Акционерният капитал отразява номиналната стойност на емитираните акции на предприятието-майка.

Премийният резерв включва премии, получени при първоначалното емитиране на собствен капитал, както и резултати от оценката до признатата стойност на нетекущите активи към датата на преобразуване 02.06.2011 г., при вливането на няколко дружества в „ХИМСНАБ БЪЛГАРИЯ“ АД.

Другите резерви включват законови резерви и общи резерви (вж. Пояснение 20.3)

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрита загуби от минали години.

Всички трансакции със собствениците на предприятието майка се представят отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.23. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Групата не е разработвала и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане. Задължението, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние представлява настоящата стойност на задължение по изплащане за медицинско обслужване и смъртност.

Ръководството на Групата оценява задължението веднъж годишно с помощта на независим актюер. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения. Процентът на дисконтиране, който е използван при изчисляване на задължението, е в размер на 1,5% годишно за целия срок на задължението.

Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.24. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и сумата на задължението може да бъде надеждно оценена. Възможно е да съществува несигурност относно сročността или сумата на изходящия паричен поток. Сегашно

задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития, например гаранции, правни спорове или обременяващи договори. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред засегнатите лица. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, включително свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, които Групата със сигурност ще получи, се признават като отделен актив. Възможно е този актив да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат в края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава, освен ако не става въпрос за бизнес комбинация (вж. Пояснение 4.4). При бизнес комбинация условните задължения се признават при разпределянето на цената на придобиване към активите и пасивите, придобити в бизнес комбинацията. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи. Те са описани заедно с условните задължения на Групата в Пояснение 37.

4.25. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводната политика на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в Пояснение 4.26.

4.25.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Данъчните норми в различните юрисдикции, в които Групата извършва дейност, също се вземат предвид. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай въз основа на специфичните факти и обстоятелства.

4.25.2. Лизинг

Групата е сключила договори за наем на недвижими инвестиционни имоти, в качеството си на лизингодател. Въз основа на оценка на условията на договореностите, Групата е определила, че запазва всички значителни рискове и изгоди от собствеността върху тези имоти, поради което отчита лизинговите договори като оперативен лизинг.

4.25.3. Приходи за бъдещи периоди

Групата е обвързана с дългосрочни договори за учредено възмездно вещно право на ползване върху собствени недвижими имоти, за период от 10 до 12 години. Като приход за бъдещи периоди се признава частта, която се отнася за периодите след 31 декември 2022 г. и се признава като текущ приход през периода, в който са предоставени услугите. Отчитането на приходите се базира на условията на договора и ръководството смята, че приходите следва да се признават съгласно фактически извършените услуги и разпределението им по години.

4.26. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.26.1. Обезценка на нефинансови активи и репутация

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. Пояснение 4.16). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

4.26.2. Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобития бизнес са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтовите фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията. Информация относно придобитите активи и пасиви е представена в Пояснение 5.

4.26.3. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2022 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в Пояснение 9 и Пояснение 10. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.26.4. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Групата е изложена на технологични промени, които могат да доведат до изменения в продажните цени. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 2 847 хил. лв. (2021 г.: 2 327 хил. лв.) се влияе от пазарните условия.

4.26.5. Измерване на очакваните кредитни загуби

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Дружеството и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на Дружеството. Очакваните кредитни загуби са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка).

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане, промени в икономическите условия, кредитното поведение и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата. Допълнителна информация е предоставена в Пояснение 39.

4.26.6. Оценяване по справедлива стойност

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти (при липса на котираны цени на активен пазар) и нефинансови активи. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период (вж. Пояснение 40). През 2022 г. Групата отчита загуба от промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти в общ размер на 594 хил. лв. (2021 г.: няма).

5. База за консолидация

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване и място на основна дейност	Основна дейност	2022	2021
			% участие	% участие
М КАР ЕООД Скопие	Македония	Търговия	100.00	100.00
Варна Истейтс Мениджмънт ЕООД	България	Отдаване под наем	100.00	100.00
Елпром АД	България	Отдаване под наем	95.47	95.47
Рентапарк ЕООД	България	Отдаване под наем	95.47	95.47
Димят 20 ЕООД	България	Услуги	62.05	62.05
Макрин 2003 ЕООД	България	Търговия	100.00	52.00
Варна плод АД	България	Отдаване под наем	50.86	50.86
Мистрал ЕМ ЕООД	България	Отдаване под наем	50.86	50.86
Ин Комерс ЕООД	България	Отдаване под наем	50.86	50.86
Лагуна ЕООД	България	Търговия	50.86	50.86
Корабно машиностроене АД	България	Производство на корабно оборудване	38.60	38.60
Експерт Снаб ООД	България	Търговия	50.00	50.00

През 2022 година Дъщерното дружество „М КАР“ ЕООД Скопие изплаща дивидент на компанията-майка в размер на 3 129 хил. лв.

6. Промени на контролиращото участие в дъщерни дружества през 2022 и 2021 г.

6.1. Увеличение на процентно участие в капитала на дъщерно дружество през 2022 година

На 18.02.2022 г. Съветът на директорите на „Химснаб България“ АД взема решение за придобиване на 24 (двадесет и четири) дружествени дяла с номинална стойност от 100 лева всеки един, представляващи 48% от капитала на „Макрин 2003“ ООД, с ЕИК 131132798, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Княз Александър Батенберг“ № 1, целият в размер на 5 000 лева, формиран от парични вноски. Придобиването влиза в сила от 01.03.2022 г. С този юридически акт, „Химснаб България“ АД става едноличен собственик на капитала на „Макрин 2003“ ЕООД.

В резултат на сделката, неконтролиращо участие е намаляло с 9 хил. лв. за сметка на неразпределената печалба на акционерите на Дружеството-майка, която се е увеличила с 10 хил. лв.

6.2. Увеличение процентно участие в капитала на дъщерно дружество през 2021 година

През 2021 година няма промяна в процентното участие в капитала на дъщерните дружества.

7. Отчитане по сегменти

Ръководството определя към настоящия момент следните продуктови линии на Групата като оперативни сегменти, както е описано в Пояснение 4.8: „Производство“, „Търговия и услуги“ и „Отдаване под наем на имоти“. Тези оперативни сегменти се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегментите.

Информацията за отделните сегменти може да бъде анализирана за представените отчетни периоди, както следва:

	Производство	Търговия и услуги	Отдаване под наем	Общо
	2022	2022	2022	2022
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от:				
- външни клиенти	2 019	29 983	6 073	38 075
- други сегменти	110	1 254	940	2 304
Приходи на сегмента, преди елиминация	2 129	31 237	7 013	40 379
Себестойност на продадените стоки и други текущи активи	-	(23 725)	(280)	(24 005)
Разходи за материали	(997)	(664)	(341)	(2 002)
Разходи за персонал	(829)	(936)	(951)	(2 716)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	(161)	(362)	(246)	(769)
Други разходи	(466)	(734)	(2 532)	(3 732)
Оперативна печалба на сегмента	(324)	4 816	2 663	7 155
Активи на сегмента	6 241	24 060	210 023	240 324
Пасиви на сегмента	2 492	14 219	73 837	90 548
	2021	2021	2021	2021
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Приходи от:				
- външни клиенти	1 636	23 432	5 688	30 756
- други сегменти	152	1 088	765	2 005
Приходи на сегмента, преди елиминация	1 788	24 520	6 453	32 761
Себестойност на продадените стоки и други текущи активи	(6)	(19 089)	(343)	(19 438)
Разходи за материали	(841)	(559)	(190)	(1 590)
Разходи за персонал	(730)	(892)	(927)	(2 549)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	(113)	(378)	(269)	(760)
Други разходи	(300)	(648)	(1 793)	(2 741)
Оперативна печалба на сегмента	(202)	2 954	2 931	5 683
Активи на сегмента	6 217	20 479	206 545	233 241
Пасиви на сегмента	2 101	11 526	75 391	89 018

Приходите на Групата от външни клиенти, както и нетекущите активи (без финансовите инструменти; инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал; отсрочените данъчни активи; активите по планове за дефинирани доходи) са разпределени по следните географски области:

	2022 ‘000 лв.		2021 ‘000 лв.	
	Приходи	Нетекущи активи	Приходи	Нетекущи активи
София (седалище на Групата)	1 906	24 562	2 161	25 074
Варна	7 795	20 797	7 106	21 027
Благоевград	24	61	24	61
Други държави	30 521	6 945	23 325	7 027
Общо	40 246	52 365	32 616	53 189

Приходите на Групата от външни клиенти от София, където се намира седалището на Групата, както и от основния пазар Варна, са установени на база на географското разположение на клиентите. Нетекущите активи са разпределени на базата на тяхното физическо местонахождение.

Общата сума на приходите, оперативната печалба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в консолидирания финансов отчет на Групата, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	40 379	32 761
Елиминиране на междусегментни приходи	(133)	(145)
Приходи на Групата	40 246	32 616
Печалба		
Оперативна печалба на сегментите преди елиминация на амортизация	7 022	5 538
Елиминиране на разход за амортизация	(29)	(29)
Оперативна печалба на Групата	6 993	5 509
Финансови разходи	(2 432)	(2 248)
Финансови приходи	1 821	1 850
Печалба на Групата преди данъци	6 382	5 111
Активи		
Общо активи на сегментите	240 325	233 241
Консолидация	(30 620)	(26 995)
Активи на Групата	209 705	206 246
Пасиви		
Общо пасиви на сегментите	90 548	89 018
Консолидация	(25 378)	(21 852)
Пасиви на Групата	65 170	67 166

Приходите на Групата могат да бъдат анализирани за всеки основен вид продукт и услуга, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Продажби на стоки	30 132	23 770
Продажби на продукция	1 584	1 308
Приходи от продажби на стоки	31 716	25 078
Наеми и други услуги	6 411	5 836
Други приходи	2 119	1 702
Приходи от услуги	8 530	7 538
Общо приходи на Групата	40 246	32 616

8. Репутация

Нетната балансова стойност на репутацията може да бъде анализирана, както следва:

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Брутна балансова стойност		
Салдо към 1 януари	4 901	4 901
Балансова стойност към 31 декември	4 901	4 901

За целите на годишния тест за обезценка репутацията се разпределя към следните единици, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от бизнес комбинациите, при които е възникнала репутацията.

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Варна Плод АД	1 759	1 759
Варна Истейтс Мениджмънт ЕООД	1 805	1 805
М КАР ЕООД Скопие	1 337	1 337
Разпределение на репутацията към 31 декември	4 901	4 901

Възстановимата стойност на единиците, генериращи парични потоци, е определена на базата на изчислената стойност в употреба, която включва детайлна 3-годишна прогноза и екстраполация на очакваните парични потоци за оставащия полезен живот на единиците, генериращи парични потоци, като са използвани темповете на растеж, определени от ръководството.

Темповете на растеж отразяват дългосрочните средни темпове на растежа за продуктовете линии и отрасли на единиците, генериращи парични потоци. Дисконтовите фактори отразяват корекциите, свързани с пазарния риск и специфични рискови фактори на всеки сегмент. През отчетните периоди Групата счита, че няма съществена разлика между темповете на растеж и използваните дисконтови фактори.

Оценките на справедливите стойности се категоризират като такива от Ниво 3, на базата на входящите данни, използвани в техниките за оценка. Така определените възстановими стойности са по-високи от балансовите стойности на обектите и не са необходими обезценки.

Освен предположенията, описани при определяне на стойността в употреба на единиците, генериращи парични потоци, посочени по-горе, на ръководството не са известни към настоящия момент други възможни промени, които биха довели до корекции в неговите ключови оценки.

9. Други нематериални активи

Другите нематериални активи на Групата включват лицензи, патенти и програмни продукти. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

Не са сключвани съществени договори за покупко-продажба през 2022 г. или 2021 г.

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Групата не е заложила други нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

	Лицензи и патенти ‘000 лв.	Програмни продукти ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Брутна балансова стойност			
Салдо към 1 януари 2022 г.	12	31	43
Постъпили/излезли през периода	-	-	-
Салдо към 31 декември 2022 г.	12	31	43
Амортизация			
Салдо към 1 януари 2022 г.	(9)	(19)	(28)
Амортизация	-	(5)	(5)
Салдо към 31 декември 2022 г.	(9)	(24)	(33)
Балансова стойност към 31.12.2022 г.	3	7	10

	Лицензи и патенти ‘000 лв.	Програмни продукти ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Брутна балансова стойност			
Салдо към 1 януари 2021 г.	24	31	55
Постъпили/излезли през периода	(12)	-	(12)
Салдо към 31 декември 2021 г.	12	31	43
Амортизация			
Салдо към 1 януари 2021 г.	(7)	(15)	(22)
Амортизация	(2)	(4)	(6)
Салдо към 31 декември 2021 г.	(9)	(19)	(28)
Балансова стойност към 31.12.2021 г.	3	12	15

10. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земи, сгради, машини и оборудване, съоръжения, транспортни средства и други активи. Балансовата им стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Други	Разходи по придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2022 г.	4 346	8 479	1 679	2 688	1 729	716	308	19 945
Новопридобити активи закупени	-	-	19	80	782	33	5	919
Прехвърлени към инвестиционни имоти	-	(138)	(63)	-	-	-	-	(201)
Отписани активи	-	-	(22)	(4)	(711)	(4)	-	(741)
Салдо към 31 декември 2022 г.	4 346	8 341	1 613	2 764	1 800	745	313	19 922
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2022 г.	-	(1 994)	(1 062)	(1 666)	(1 286)	(477)	-	(6 485)
Отписани активи	-	58	22	4	115	4	-	203
Начислена амортизация за периода	-	(213)	(75)	(118)	(115)	(15)	-	(536)
Салдо към 31 декември 2022 г.	-	(2 149)	(1 115)	(1 780)	(1 286)	(488)	-	(6 818)
Към 31 декември 2022 г.								
Отчетна стойност	4 346	8 341	1 613	2 764	1 800	745	313	19 922
Натрупана амортизация	-	(2 149)	(1 115)	(1 780)	(1 286)	(488)	-	(6 818)
Балансова стойност	4 346	6 192	498	984	514	257	313	13 104

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Други	Разходи по придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2021 г.	4 346	8 479	1 481	2 667	1 722	690	306	19 691
Новопридобити активи закупени	-	-	207	21	943	279	2	1 452
Отписани активи	-	-	(9)	-	(936)	(253)	-	(1 198)
Салдо към 31 декември 2021 г.	4 346	8 479	1 679	2 688	1 729	716	308	19 945
Амортизация								
Салдо към 1 януари 2021 г.	-	(1 784)	(1 022)	(1 551)	(1 237)	(459)	-	(6 053)
Отписани активи	-	-	8	-	93	-	-	101
Начислена амортизация за периода	-	(210)	(48)	(115)	(142)	(18)	-	(533)
Салдо към 31 декември 2021 г.	-	(1 994)	(1 062)	(1 666)	(1 286)	(477)	-	(6 485)
Към 31 декември 2021 г.								
Отчетна стойност	4 346	8 479	1 679	2 688	1 729	716	308	19 945
Натрупана амортизация	-	(1 994)	(1 062)	(1 666)	(1 286)	(477)	-	(6 485)
Балансова стойност	4 346	6 485	617	1 022	443	239	308	13 460

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Групата няма договорно задължение за закупуване на активи. През 2022 г. или 2021 г. не е имало съществени договорни задължения във връзка с закупуване на имоти, машини и съоръжения.

Балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията, заложен като обезпечение по заеми (вж. Пояснение 22), е представена, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Балансова стойност към 31 декември 2022 г.	-	2 068	-	2 068
Балансова стойност към 31 декември 2021 г.	-	2 143	25	2 168

11. Лизинг

11.1. Финансов лизинг като лизингополучател

В резултат на придобиване на дъщерно дружество през 2016 г., Групата е придобила по договор за финансов лизинг недвижим имот, находящ се в гр. Варна, представляващ поземлен имот и промишлена сграда. Нетната балансова стойност на активите, придобити по договор за финансов лизинг към 31.12.2022 г., възлиза на 12 166 хил. лв. (2021 г.: 12 130 хил. лв.) Активите се включени в позиция „Инвестиционни имоти“ от консолидирания отчет за финансово състояние (вж. Пояснение 12).

През 2017 г. Групата е придобила по договор за финансов лизинг товарен автомобил. Към 31.12.2022 г. нетната балансова стойност на актива възлиза на 0 хил. лв. (2021 г.: 1 хил. лв.). Активът е включен в позиция „Имоти, машини и съоръжения“ в група „Транспортни средства“.

Задълженията за финансов лизинг са обезпечени от съответните активи, придобити при условията на финансов лизинг.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания			
	До 1 година '000 лв.	От 1 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	Общо '000 лв.
31 декември 2022 г.				
Лизингови плащания	1 359	5 324	-	6 683
Дисконтиране	(309)	(588)	-	(897)
Нетна настояща стойност	1 050	4 736	-	5 786
31 декември 2021 г.				
Лизингови плащания	1 311	5 211	1 194	7 716
Дисконтиране	(271)	(613)	(25)	(909)
Нетна настояща стойност	1 040	4 598	1 169	6 807

Лизинговите договори включват фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване в края на 12-тата година от срока на лизинга. Лизинговите договори са неотменяеми, но не съдържат други ограничения.

Справедливата стойност на задълженията по финансов лизинг се оценява на 5 786 хил. лв. (2021 г.: 6 807 хил. лв.), която отразява настоящата им стойност и лихвените проценти по обезпечени банкови заеми при подобни условия.

11.2. Оперативен лизинг като лизингодател

Групата отдава инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг. Подробна информация за тях е представена в Пояснение 12.

12. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи и сгради, които се намират в градовете София, Варна, Бургас, Асеновград и Благоевград и се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

За информация относно определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти вижте Пояснение 40.

Промените в балансовите стойности, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени, както следва:

	Инвестиционни имоти '000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2021 г.	60 546
Продажба на активи	
Новопридобити активи:	85
- <i>чрез покупка</i>	85
Отписани активи	(279)
Нетна промяна на справедливата стойност	7
Балансова стойност към 31 декември 2021 г.	60 359
Новопридобити активи:	263
- <i>прехвърлени от дълготрайни активи</i>	176
- <i>чрез последващи разходи</i>	87
Капитализирани последващи разходи	15
Отписани активи	(256)
Нетна промяна на справедливата стойност	(513)
Балансова стойност към 31 декември 2022г.	59 868

Въз основа на Договор за доброволна делба от 14.11.2022 г. и Решение на Съвета на директорите от 04.11.2022 г., Дружеството-майка продава собствен инвестиционен имот в град Казанлък, представляващ част от административна сграда. Балансовата стойност на отписаните активи в резултат на бизнескомбинацията е 234 хил. лв.

През 2020 година дъщерното дружество Варна плод АД е учредило вещно право на строеж върху недвижим имот срещу задължение за строителство. Към 31 декември 2022 г. намеренията на ръководството са част от построения имот да се ползва в дейността на Групата за отдаване под наем, а останалите да са за продажба.

Справедливата стойност на основната част от инвестиционните имоти, е определена от лицензирани оценители, на базата на налични актуални цени на активни пазари към 31 декември 2022 г.

За инвестиционните имоти, чиито балансови стойности не са определени на база пазарна оценка, ръководството е приело, че техните стойности не се отличават съществено от техните справедливи стойности.

Към 31 декември 2022 г. инвестиционни имоти с балансова стойност в размер на 5 072 хил. лв. (31.12.2021 г.: 4 809 хил. лв.) са заложили като обезпечение по следните банкови кредити, отпуснати на Групата:

- получен банков кредит от 08.02.2018 г. – заложили като обезпечение инвестиционни имоти на стойност към 31 декември 2022 г. с балансова стойност от 4 511 хил. лв. (31.12.2021 г. 4 208 хил. лв.);
- получен банков кредит от 20.03.2016, предоговорен през 2021 година – заложили като обезпечение инвестиционни имоти към 31 декември 2022 г. с балансова стойност от 72 хил. лв. (31.12.2021 г. 77 хил. лв.);
- получен кредит от 19.05.2017 г. – заложили като обезпечение инвестиционни имоти към 31 декември 2022 г. с балансова стойност от 489 хил. лв. (31.12.2021 г.: 524 хил. лв.).

Инвестиционните имоти са отдавани под наем по договори за оперативен лизинг.

Приходите от наеми за 2022 г., възлизащи на 5 131 хил. лв. (2021 г.: 5 089 хил. лв.), са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Приходи от продажби“. Не са признавани условни наеми. Преките оперативни разходи, в размер на 359 хил. лв., са представени на ред „Други разходи“ (2021 г.: 344 хил. лв.).

Лизинговите договори са неотменяеми за срок от 1 година от началото на лизинга. Бъдещите минимални лизингови постъпления са, както следва:

	Минимални лизингови постъпления		
	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Към 31 декември 2022 г.	5 178	3 694	8 872
Към 31 декември 2021 г.	5 089	-	5 089

13. Инвестиции, отчетани по метода на собствения капитал

Към 31 декември 2022 г. инвестициите в асоциирани предприятия са 2 367 хил. лв. (31.12.2021 г.: 2 837 хил. лв.), като същите са възникнали по повод придобиването от Рентапарк ЕООД на 2 910 броя поименни акции от капитала на Боровете I АД, всяка с номинал 1 000 /хиляда/ лева, на 28 март 2019 г. Акциите представляват 35% от капитала на Боровете I АД.

Делът на Групата във финансовия резултат на инвестицията, отчетана по метода на собствения капитал, е в размер на 543 хил. лв. за 2022 г. и 73 хил. лв. за 2021 г. Дяловете на асоциираните предприятия не се търгуват на публична фондова борса и поради тази причина липсват котирани цени на активен пазар.

Обобщена финансова информация за асоциираното предприятие „Боровете I“ АД на Групата е представена по-долу. Тя отразява сумите, представени във финансовия отчет на асоциираното предприятие:

	2022	2021
	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи активи	75 878	56 749
Текущи активи	3 092	5 303
Общо активи	78 970	62 052

	2022 хил. лв.	2021 хил. лв.
Нетекущи пасиви	56 721	42 407
Текущи пасиви	16 514	11 729
Общо пасиви	73 235	54 136
Нетни активи	5 735	7 916
Приходи	13 226	11
Загуба за периода	(1 626)	(220)
Общо всеобхватна загуба за годината	(1 626)	(220)

Равнение на финансовата информация, посочена по-горе, с балансовата стойност на инвестициите в асоциираното предприятие е представено, както следва:

	2022 хил. лв.	2021 хил. лв.
Общо нетни активи към 1 януари	7 361	8 136
Загуба за годината	(1 626)	(220)
Общо нетни активи към 31 декември	5 735	7 916
Дял от загубата за Групата	(543)	(73)
Дял от общата всеобхватна загуба за Групата	(543)	(73)
Обезценка на инвестициите в асоциирани предприятия	-	-
Загуба от инвестиции в асоциирани предприятия, призната в печалбата или загубата за периода	(543)	(73)
Балансова стойност на инвестициите в асоциирани предприятия		
Инвестиции в асоциирани предприятия на Групата	2 910	2 910
Загуба от инвестиции в асоциирани предприятия, призната в печалбата или загубата за периода	(543)	(73)
Балансова стойност на инвестициите	2 367	2 837

През 2022 г. и 2021 г. не са получавани дивиденди от асоциираното предприятия.

14. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории дългосрочни финансови активи:

	Поясн.	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Капиталови инструменти определени като оценявани по справедлива стойност	14.1	2 481	2 381
Дългови инструменти по амортизируема стойност	14.2	29 974	29 668
		32 455	32 049

14.1. Капиталови инструменти определени като оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, както следва:

	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Акции в Рост Инвест ООД	1 403	1 403
Акции в Тексим Банк АД	972	972
Други	106	6
	2 481	2 381

Инвестицията в капиталовите инструменти на Рост Инвест ООД е представена по себестойност, тъй като не се търгуват публично и Групата счита че себестойността им към 31 декември 2022 г. е най-доброто приближение на справедливата им стойност.

Инвестициите в акции на Тексим Банк АД са оценени по справедлива стойност – цена на затваряне на последната борсова сесия за 2022 г.

За повече информация относно риска, свързан с дългосрочните финансови активи, на който е изложена Групата, вижте Пояснение 39.

14.2. Дългови инструменти по амортизирана стойност

Към 31 декември 2022 г. Групата е предоставила заеми на търговски контрагенти и физически лица, в общ размер на 29 974 хил. лв. (31.12.2021 г.: 29 668 хил. лв.). Заемите са нетекущи, със срок на погасяване до 2026 г. Договорените лихвени проценти са с пазарни лихвени равнища. Предоставените заеми са необезпечени.

15. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени в двата сравнителни периода както следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2022 г. '000 лв.	Признати в другия всеобхватен доход '000 лв.	Признати в печалбата или загубата '000 лв.	31 декември 2022 г. '000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	367	-	-	367
Инвестиционни имоти	1 252	39	(70)	1 221
Други дългосрочни финансови активи	(93)	-	3	(90)
Финансови активи оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(131)	-	-	(131)
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(36)	(2)	(4)	(42)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(9)	-	1	(8)
Инвестиционни имоти	58	-	-	58
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(12)	-	(3)	(15)
Други провизии	2	-	1	3
Неизползвани данъчни загуби	(1)	-	(1)	(2)
	1 397	37	(73)	1 361
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	(310)			(341)
Отсрочени данъчни пасиви	1 707			1 702
Нетно отсрочени данъчни пасиви	1 397			1 361

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2021 г.	Признати в другия всеобхватен доход	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2021 г.
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	372	-	(5)	367
Инвестиционни имоти	1 218	-	34	1 252
Други дългосрочни финансови активи	(91)	-	(2)	(93)
Финансови активи оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(131)	-	-	(131)
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(48)	-	12	(36)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(8)	-	(1)	(9)
Инвестиционни имоти	58	-	-	58
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(2)	-	(10)	(12)
Други провизии	-	-	2	2
Неизползвани данъчни загуби	10	-	(11)	(1)
	<u>1 378</u>	<u>-</u>	<u>19</u>	<u>1 397</u>
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	(286)			(282)
Отсрочени данъчни пасиви	1 665			1 679
Нетно отсрочени данъчни пасиви	<u>1 379</u>			<u>1 397</u>

Всички отсрочени данъчни активи са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

16. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	31.12.2022	31.12.2021
	'000 лв.	'000 лв.
Стоки	2 359	1 853
Материали	103	28
Продукция	154	154
Незавършено производство	221	140
Други	10	152
	<u>2 847</u>	<u>2 327</u>

През 2022 г. общо 24 005 хил. лв. материални запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2021 г.: 19 438 хил. лв.).

Намаление на разходите, в резултат на възстановяване на обезценки, които са били признати в минали периоди, не е настъпило през 2022 г. или 2021 г.

Към 31 декември 2022 г. няма материални запаси, заложиени като обезпечение по дългове. През 2021 г. материални запаси, на стойност от 1 095 хил. лв., са предоставени като обезпечение на задължения по получени банкови заеми.

17. Краткосрочни финансови активи

Балансовата стойност на финансовите активи е представена както следва:

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата:	17.1	2 844	2 840
Дългови инструменти по амортизирана стойност:			
Предоставени заеми	17.2	48 432	49 289
		51 276	52 129

17.1. Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Към 31 декември 2022 г. Групата притежава акции на обща стойност от 2 844 хил. лв. (31.12.2021 г.: 2 840 хил. лв.).

17.2. Предоставени заеми

Към 31 декември 2022 г. Групата е предоставила заеми на търговски контрагенти с обща балансова стойност от 48 432 хил. лв. (31.12.2021 г.: 49 289 хил. лв.). Всички заеми са текущи, със срок на погасяване до 1 година. Договорените лихвени проценти са с пазарни лихвени равнища. Предоставените заеми не са обезпечени.

Приходите от лихви са признати в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови приходи“.

18. Търговски и други вземания

Търговските и други вземания се състоят от финансови активи, представени в Пояснение 18.1 и предплащания и други нефинансови активи, представени в Пояснение 18.2.

18.1. Търговски и други финансови вземания

	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Нетекущи:		
Търговски вземания, брутна сума	10	-
Обезценка на търговски вземания	-	-
Финансови активи	10	-
Текущи:		
Търговски вземания, брутна сума	1 631	1 052
Обезценка на търговски вземания	-	(3)
Търговски вземания, нетна сума	1 631	1 049
Вземания по цесии	24 701	25 140
Финансови активи	26 332	26 189

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски и други вземания на Групата са прегледани относно индикации за обезценка.

През 2022 г. не са отчетени разходи от обезценка на търговски вземания (2021 г.: 3 хил. лв.). Обезценените вземания са били дължими главно от търговски клиенти, които са имали финансови затруднения.

Изменението в обезценката на търговските вземания може да бъде представено по следния начин:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	(3)	(136)
Отписани суми (несъбираеми)	2	136
Загуба от обезценка	-	3
Салдо към 31 декември	(1)	3

18.2. Предплащания и други активи

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Данъчни вземания	149	187
Предплатени разходи	59	56
Предоставени аванси	40	261
Други текущи активи	246	164
Нефинансови активи	494	668

19. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	10 470	9 044
- евро	1 572	987
- македонски денари	243	182
Пари и парични еквиваленти	12 285	10 213

Групата няма блокирани пари и парични еквиваленти.

Групата е извършила оценка на очакваните кредитни загуби върху парични средства и парични еквиваленти. Оценената стойност е в размер под 0.1% от брутната стойност на паричните средства, депозирани във финансови институции, поради което е определена като несъществена и не е начислена в консолидираните финансови отчети на Групата.

20. Собствен капитал

20.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Химснаб България АД се състои от 2 494 631 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на предприятието-майка.

	31.12.2022	31.12.2021
	'000 лв.	'000 лв.
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	2 494 631	2 494 631
Брой издадени и напълно платени акции	2 494 631	2 494 631
Брой акции, оторизирани за плащания на базата на акции	2 494 631	2 494 631
Общ брой акции, оторизирани към 31 декември	2 494 631	2 494 631

Списъкът на основните акционери на Химснаб България АД е представен, както следва:

	31 декември 2022	31 декември 2022	31 декември 2021	31 декември 2021
	Брой акции	%	Брой акции	%
Астер 2000 ЕООД	478 990	19,20	478 990	19,20
ЗАД Армеец	175 983	7,05	175 983	7,05
УПФ „Съгласие“	174 200	6,98	174 200	6,98
УПФ „ЦКБ-Сила“	146 570	5,88	134 270	5,38
УПФ „Бъдеще“	147 237	5,90	147 237	5,90
Други юридически лица	1 352 981	54,24	1 365 283	54,73
Физически лица	18 670	0,75	18 668	0,75
	2 494 631	100,00	2 494 631	100,00

Дружествата в Групата не притежават акции на предприятието-майка.

20.2. Премиен резерв

Във връзка с увеличението на капитала на Химснаб България АД – дружеството-майка към датата на преобразуване 02.06.2011 г., са издадени нови 2 443 810 броя поименни, непривилегировани, безналични акции с номинална стойност 1 лв. и с емисионна стойност 31,68 лв. всяка една. Общата емисионна стойност на новите 2 443 810 броя акции е в размер на 77 420 хил. лв. Разликата между номиналната и емисионната стойност на акциите е отчетена като премиен резерв на стойност от 74 976 хил. лв. Разходи по емисията на акциите не са възникнали.

20.3. Други резерви

Всички суми са в '000 лв.	Законови резерви	Общи резерви	Общо
Салдо към 1 януари 2021 г.	192	3 162	3 354
Данъчни ефекти от обратно проявление на временни разлики	-	(6)	(6)
Салдо към 31 декември 2021 г.	192	3 156	3 348
Данъчни ефекти от обратно проявление на временни разлики	-	69	69
Салдо към 31 декември 2022 г.	192	3 225	3 417

21. Възнаграждения на персонала

21.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(2 178)	(2 043)
Разходи за социални осигуровки	(538)	(506)
Разходи за персонала	(2 716)	(2 549)

21.2. Задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Обезщетения по Кодекса на труда	84	91
Нетекущи пенсионни и други задължения към персонала	84	91
Текущи:		
Задължения за заплати	205	168
Задължения за осигуровки	42	40
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	247	208

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2022 г. Задълженията към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда през годината са представени, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Провизии за пенсиониране в началото на годината	36	24
Увеличение / (намаление) на провизиите в резултат на служители, навършващи възрастта за пенсиониране в следващите пет години	7	12
Провизии за пенсиониране в края на годината	43	36

Планът излага Групата на актюерски рискове като лихвен риск, риск от промяна в продължителността на живота и инфлационен риск.

Лихвен риск

Настоящата стойност на задълженията по планове с дефинирани доходи е изчислена с дисконтов процент, определен на базата на пазарната доходност на висококачествени корпоративни облигации. Падежът на облигациите съответства на очаквания срок на задълженията по планове с дефинирани доходи и те са деноминирани в български лева. Спад в пазарната доходност на висококачествените корпоративни облигации ще доведе до увеличение на задълженията по планове с дефинирани доходи на Групата, въпреки че се очаква това да бъде частично компенсирано чрез увеличение в справедливата стойност на активите по плана.

Риск от промяна в продължителността на живота

Увеличение на очакваната продължителност на живота на служителите би довело до увеличение в задълженията по планове с дефинирани доходи.

Инфлационен риск

Увеличение на инфлацията би довело до увеличение в задълженията по планове с дефинирани доходи.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи на Групата и активите по плана могат да бъдат равнени със сумите, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние за всеки от разглежданите отчетни периоди, както следва:

	31.12.2022 ‘000 лв.	31.12.2021 ‘000 лв.
Представени в консолидирания отчет за финансовото състояние като:		
Нетекущи пасиви	84	91

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са, както следва:

Общата сума на разходите за изплащане на суми по планове с дефинирани доходи на Групата може да бъде представена, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 1 януари	91	69
Разходи за текущ трудов стаж	4	10
Увеличение на провизиите за пенсиониране в резултат на служители, навършващи години за пенсиониране в следващите пет години	3	13
Дисконтиране	2	(1)
Изплатени обезщетения на персонал	(16)	-
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	84	91

Разходите за текущ трудов стаж са включени в „Разходи за персонала“:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Разходи за текущ трудов стаж	(4)	(10)
Общо разходи, признати в печалбата или загубата	(4)	(10)

22. Заеми

Заемите включват следните финансови пасиви:

	Текущи		Нетекучи	
	31.дек.22	31.дек.21	31.дек.22	31.дек.21
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:				
Банкови заеми	1 538	773	3 589	4 704
Други заеми	8 903	9 333	12 021	12 915
Общо балансова стойност	10 441	10 106	15 610	17 619

22.1. Банкови заеми, отчитани по амортизирана стойност

Към 31 декември 2022 г., Групата е сключила договори за банкови кредити, както следва:

- Договор за инвестиционен кредит от 08.02.2018 г.

Отпуснат размер: 2 816 хил. лв.

Гратисен период: 24 месеца

Падеж: 08.11.2029 г.

Погасяване:

- 10 месечни вноски по 12,000 лв. от 08.03.2019 г. до 08.12.2019 г.
- 109 месечни вноски по 24,500 лв. от 08.01.2020 г. до 08.01.2029 г.
- 1 последна вноска от 25,895 лв. на 08.11.2029 г.

Лихвен процент: 3,55%.

Остатък към 31 декември 2022 г. в размер на 2 035 хил. лв., в т.ч. нетекуча част 1 741 хил. лв.

Обезпечения:

- първа по ред договорна ипотека върху инвестиционен имот, находящ се в гр. Варна;
- особен залог върху всички настоящи и бъдещи вземания на дъщерно дружество Експерт Снаб ООД към банката за наличностите по разплащателните му сметки в нея.

Заемът е деноминиран в български лева.

- Договор за банков кредит от 10.04.2015 г.

Отпуснат размер: 6 570 хил. лв.

Гратисен период: 24 месеца

Падеж: 10.03.2025 г.

Погасяване: 68 хил. лв. месечна вноска

Лихвен процент: 3.5%.

Остатък към 31 декември 2022 г. в размер на 1 848 хил. лв., в т.ч. нетекуща част 1 848 хил. лв.

Обезпечение: първа по ред ипотека на собствен за Групата имот, находящ се в гр. Скопие, Република Македония с обща площ от 5 571 кв. м.

Обезпечение: Първи по ред особен залог на движими вещи-машини, съоръжения и електронно оборудване, собственост на Групата.

Заемът е деноминиран в македонски денари.

- Договор за банков кредит-овърдрафт от 18.12.2020 г.

Отпуснат размер: 3 499 хил. лв.

Гратисен период: няма

Падеж: 22.12.2023 г.

Лихвен процент: 4%.

Остатък към 31 декември 2022 г. в размер на 1 244 хил. лв., в т.ч. текуща част 1 244 хил. лв.

Обезпечение: Менителница, регламентиращ правата и задълженията на страните, подписали договора.

Заемът е деноминиран в македонски денари.

22.2. Заеми от нефинансови предприятия

Към 31 декември 2022 г. нетекущите заеми, възникнали за Групата от нефинансови предприятия са в размер на 12 021 хил. лв. (31.12.2021 г.: 12 915 хил. лв.). Заемите са със срок на погасяване до 2026 година. Договорените лихвени проценти са с пазарни лихвени равнища. Заемите не са обезпечени.

Текущата част от заемите към 31 декември 2022 г., отпуснати на Групата, е в размер на 8 903 хил. лв. (31.12.2021 г.: 9 333 хил. лв.). Договорените лихвени проценти са с пазарни лихвени равнища. Получените заеми не са обезпечени.

Всички заеми са деноминирани в български лева.

23. Търговски и други задължения

	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Нетекущи:		
Търговски задължения	16	17
Задължения по цесии	394	514
Други задължения	337	110
Финансови пасиви	747	641
Приходи за бъдещи периоди	534	928
Нефинансови пасиви	534	928
Нетекущи търговски и други задължения	1 281	1 569
Текущи:		
Търговски задължения	2 554	2 044
Задължения по цесии	21 442	20 926
Финансови пасиви	23 996	22 970
Данъчни задължения	191	307
Получени аванси	1 718	1 771
Приходи за бъдещи периоди	607	647
Нефинансови пасиви	2 516	2 725
Текущи търговски и други задължения	26 512	25 695

Групата е обвързана с дългосрочни договори за учредено възмездно вещно право на ползване върху собствени недвижими имоти. Договорите са с неотменяем срок от 10-12 години. Сумата на продажната цена съгласно договори за предоставяне на услуги се разсрочва и се признава като приход за периода, в който се извършва услугата.

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

24. Равнение на задълженията, произтичащи от финансова дейност

Промените в задълженията на Групата, произтичащи от финансова дейност, могат да бъдат класифицирани, както следва:

	Дългосрочни заеми '000 лв.	Краткосрочни заеми '000 лв.	Задължения по финансов лизинг '000 лв.	Общо '000 лв.
01.яну.22	17 619	10 106	6 807	34 532
Парични потоци:				
Плащания	(1 952)	(18 122)	(1 325)	(21 399)
Постъпления	182	19 118	-	19 300
Непарични промени:	(239)	(661)	304	(596)
31.дек.22	15 610	10 441	5 786	31 837

	Дългосрочни заеми '000 лв.	Краткосрочни заеми '000 лв.	Задължения по финансов лизинг '000 лв.	Общо '000 лв.
1.яну.21	14 626	11 312	7 822	33 760
Парични потоци:				
Плащания	(3 043)	(14 626)	(1 328)	(18 997)
Постъпления	6 241	13 979	-	20 220
Непарични промени:	(205)	(559)	313	(451)
31.дек.21	17 619	10 106	6 807	34 532

25. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от продажба на стоки	30 132	23 770
Приходи от наеми	5 131	5 346
Приходи от предоставяне на услуги	1 280	490
Приходи от продажба на продукцията	1 584	1308
	38 127	30 914

Приходите на Дружеството от продажба на стоки са по договори, които не са обвързани с бъдеща сервизна поддръжка и се признават към момента на доставката. По договорите за продажба на продукцията и стоки, Групата няма задължения за следпродажбени услуги.

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Групата по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

Приходите от други услуги, свързани с предоставяните под наем инвестиционни имоти (складови, транспортни и други услуги) се признават с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение.

26. Други приходи

Другите приходи на Групата включват:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от гаранции	434	417
Приходи от преоценка до справедлива стойност	325	252
Приходи от бонуси	268	146
Приходи от учредени права	218	218
Такса техническа поддръжка	95	48
Приходи от товаро-разтоварна дейност	23	24
Приходи от продажба на отпадъци	19	-
Отписани задължения	11	124
Приход от излишък на активи	8	-
Приходи от продажба на материали	2	31
Префактурирани консумативи	2	-
Други	444	221
	1 849	1 481

27. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Приходи от продажба	1 096	1 056
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(826)	(835)
Печалба от продажба на нетекущи активи	270	221

28. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Основни материали производство	(722)	(670)
Електроенергия	(555)	(291)
Разходи по гаранции	(352)	(333)
Горива и смазочни материали	(121)	(66)
Вода	(42)	(41)
Офис консумативи	(19)	(26)
Поддръжка и ремонт на сгради	(18)	(22)
Други	(173)	(141)
	(2 002)	(1 590)

29. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Услуги от подизпълнители	(601)	(212)
Охрана	(321)	(440)
Наеми	(149)	(51)
Вътрешен контрол	(148)	(135)
Поддръжка на сгради	(118)	(274)
Независим финансов одит	(85)	(72)
Реклама	(70)	(47)
Транспортни услуги	(69)	(42)
Застраховки	(32)	(33)
Абонаментно обслужване	(30)	(116)
Телекомуникационни услуги	(27)	(24)
Електроенергия	(24)	(15)
Такси	(24)	(13)
Правни услуги	(15)	(9)
Консултантски услуги	(7)	(46)
Вода	(2)	(16)
Други	(438)	(410)
	(2 160)	(1 955)

Възнаграждението за независим финансов одит на Групата за 2022 г. е в размер на 85 хил. лв. През годината са предоставени консултации, несвързани с одита в размер на 2

хил. лв. Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

30. Други разходи

Другите разходи на Групата включват:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Разходи за обезценка	(701)	(307)
Нетна промяна от промяна на справедлива стойност	(513)	(250)
Разходи за местни данъци и такси	(359)	(344)
Нетна промяна от промяна на справедлива стойност	(513)	(250)
Разходи за командировки	(65)	(6)
Отписани вземания	(2)	(19)
Разходи за брак	-	(19)
Други	(189)	(91)
	(1 829)	(1 036)

31. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Разходи за лихви по заеми, отчитани по амортизирана стойност	(1 712)	(1 863)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	(1 712)	(1 863)
Отрицателни разлики по операции с финансови инструменти	(15)	(109)
Банкови такси и комисионни	(112)	(103)
Отрицателни курсови разлики	(50)	(23)
Други финансови разходи	(543)	(77)
Финансови разходи	(2 432)	(2 175)

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Приходи от лихви по финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	1 698	1 696
Общо приходи от лихви по финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 698	1 696
Печалби от финансови инструменти на разположение за продажба	51	135
Други финансови приходи	72	19
Финансови приходи	1 821	1 850

32. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2021 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	6 382	5 111
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци върху дохода	(638)	(511)
Данъчен ефект от:		
Увеличения на финансовия резултат за данъчни цели	(650)	(219)
Намаления на финансовия резултат за данъчни цели	98	171
Текущ разход за данък върху дохода	(1 190)	(559)
Размер на признатия данъчен кредит за удържан данък в чужбина	157	-
Отсрочени данъчни разходи:	(46)	(63)
Възникване и обратно проявление на временни разлики	82	51
Разходи за данъци върху дохода	(997)	(571)

Пояснение 15 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати директно в другия всеобхватен доход.

33. Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба, подлежаща на разпределение между акционерите на предприятието майка. Средно претегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доход на акция, както и нетната печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2022	2021
Печалба, подлежаща на разпределение (в лв.)	4 825 000	4 030 000
Средно претеглен брой акции	2 494 631	2 494 631
Основен доход на акция (в лв. за акция)	1,93	1,62

34. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват нейните акционери и ключовия управленски персонал.

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции. Разчетните суми обикновено се изплащат.

а. Сделки с акционери

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Продажба на ДМА, стоки и услуги и др. продажби	821	313
Покупка на стоки и услуги	(15)	(12)
Предоставени заеми	-	(16)
Приходи от лихви по предоставени заеми	-	4
Възстановени предоставени заеми, в т.ч. главница и лихви	5	43
Получени заеми	250	-
Разходи за лихви по получени заеми	112	-
Възстановени получени заеми, в т.ч. главница и лихви	(252)	-
Разходи за такси и комисионни	25	-

б. Сделки с други свързани лица под общ контрол

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Приходи от лихви по предоставени заеми	3	4
Изплатени заеми	(96)	(69)

с. Сделки с ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати, включително бонуси	(1 001)	(705)
Разходи за социални осигуровки	(111)	(46)
Служебни автомобили	(11)	(7)
Общо краткосрочни възнаграждения	(1 123)	(758)

35. Разчети със свързани лица в края на годината

	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Нетекущи вземания от:		
- други свързани лица под общ контрол	84	83
Общо нетекущи вземания от свързани лица	84	83
Текущи вземания от:		
- акционери	-	5
- други свързани лица под общ контрол	3 331	701
Общо текущи вземания от свързани лица	3 331	706
Общо вземания от свързани лица	3 415	789
	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Нетекущи задължения към:		
- акционери	-	-
- други свързани лица под общ контрол	150	150
Общо текущи задължения към свързани лица	150	150
Текущи задължения към:		
- акционери	2 668	2 538
- други свързани лица под общ контрол	351	483
Общо текущи задължения към свързани лица	3 019	3 021
Общо задължения към свързани лица	3 169	3 171

36. Безналични сделки

През 2022 година Групата е осъществила безналични сделки на обща стойност 961 хил. лв. Тези сделки представляват прихващания на вземания и задължения по финансова и инвестиционна дейност, закриване на задължение от името на дружество и едновременно формиране на дълг за предоставени средства.

През 2021 година Групата е осъществила безналични сделки на обща стойност 372 хил. лв., които представляват прихващания на вземания и задължения по инвестиционна дейност.

37. Условни активи и условни пасиви

През годината няма предявени различни гаранционни и правни иски към Групата.

38. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Финансови активи, определени като отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	14.1	2 481	2 381
Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	17.1	2 844	2 840
Дългови активи по амортизирана стойност, представени по-долу :		120 448	116 148
Кредити и вземания представени по-долу:		-	-
<i>Предоставени зами (дългосрочни)</i>	14.2	29 974	29 668
<i>Кредити и вземания (краткосрочни)</i>	17.2	48 432	49 289
<i>Търговски и други вземания</i>	18	26 342	26 189
<i>Вземания от свързани лица</i>	0	3 415	789
<i>Пари и парични еквиваленти</i>	19	12 285	10 213
		125 773	121 369
Финансови пасиви	Пояснение	31.12.2022 '000 лв.	31.12.2021 '000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност			
Заеми	22	26 051	27 725
Задължения по финансов лизинг	11	5 786	6 807
Търговски и други задължения	23	24 743	23 611
Задължения към свързани лица	0	3 169	3 171
		59 749	61 314

Вижте Пояснение 4.18 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Методите, използвани за оценка на справедливите стойности на финансови активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност, са описани в Пояснение 40. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в Пояснение 39.

39. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте Пояснение 0. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата в сътрудничество със съвета на директорите. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели, нито пък издава опции.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложена Групата, са описани по-долу.

а. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Групата.

і. Валутен риск

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани главно в евро, не излагат Групата на валутен риск.

іі. Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Затова дългосрочните заеми са обикновено с фиксирани лихвени проценти. Към 31 декември 2022 г. Групата не е изложена на съществен риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти.

б. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозирание на средства, инвестиции в облигации и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

Финансови активи	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Финансови активи, определени като отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	14.1	2 481	2 381
Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	17.1	2 844	2 840
Дългови активи по амортизирана стойност, представени по-долу :		120 448	116 148
Кредити и вземания представени по-долу:		-	-
<i>Предоставени зами (дългосрочни)</i>	14.2	29 974	29 668
<i>Кредити и вземания (краткосрочни)</i>	17.2	48 432	49 289
<i>Търговски и други вземания</i>	18	26 342	26 189
<i>Вземания от свързани лица</i>	0	3 415	789
<i>Пари и парични еквиваленти</i>	19	12 285	10 213
		125 773	121 369

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и на други контрагенти, установени индивидуално или по групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и финансови отчети на клиентите и другите контрагенти. Политика на Групата е да извършва транзакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил

падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

Групата не е предоставяла финансовите си активи като обезпечение по други сделки.

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от малък брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти, средства на паричния пазар, необезпечени облигации и деривативни финансови инструменти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Ефект на пандемията от Covid-19 и войната в Украйна върху кредитния риск, на който е изложена Групата

Във връзка с глобалната пандемия от коронавирус Covid-19 в началото на 2020 г, която доведе до значително намаление на финансовата активност в световен мащаб, както и във връзка с разразилия се военен конфликт в Украйна, Групата анализира на база на текущо наличните данни потенциалния ефект върху своето финансово състояние и използваните модели, съгласно МСФО 9.

Ръководството на Групата е анализирано очаквания ефект върху икономическия ръст, кредитното качество на своите контрагенти и общия модел на МСФО 9, основно насочен към преценки за потенциално влошаването на кредитното качество на контрагентите. Ръководството на Групата счита, че към настоящия момент в краткосрочен план не се очаква значително влошаване на кредитното качество на контрагентите. Ръководството текущо извършва мониторинг за наличието на дългосрочни индикации за влошаване, като евентуалните временни ликвидни проблеми на контрагентите, породени пряко от Covid-19 или от войната в Украйна не се считат за индикации за влошаване на кредитното качество.

По отношение на модела за изчисляване на очакваните кредитни загуби ръководството счита, че към този момент не може да бъде извършена промяна в общия модел, поради липса на достатъчно надеждни данни. Въпреки това ръководството отчита възможните краткосрочни рискове върху общото развитие на икономиката в светлината на очакванията за възстановяване в периода 2023 г. - 2024 г. , поради което не е извършило промяна в модела си по МСФО 9 към датата на одобрение индивидуалния финансов отчет.

с. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди -ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи.

Към 31 декември 2022 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени, както следва:

31 декември 2022 г.	Текущи		Нетекущи	
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години	Над 5 години
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Заеми	5 220	5 221	15 610	-
Задължения по финансов лизинг	679	680	5 324	-
Търговски и други задължения	13 250	13 262	1 281	-
Задължения към свързани лица	1 509	1 510	150	-
Общо	20 658	20 673	22 365	-

В предходния отчетен период падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2021 г.	Текущи		Нетекущи	
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години	Над 5 години
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Заеми	5 050	5 056	16 761	-
Задължения по финансов лизинг	626	2 356	4 598	1 169
Търговски и други задължения	4 767	521	1 569	-
Задължения към свързани лица	1 510	1 511	126	-
Общо	11 953	9 444	23 054	1 169

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск, Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори, всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до шест месеца.

40. Оценяване по справедлива стойност

40.1. Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви, отчетани по справедлива стойност в консолидирания финансов отчет за финансовото състояние, са групирани в три нива съобразно йерархията на справедливата стойност. Тази йерархия се определя въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, както следва:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;

- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

31 декември 2022 г.	Поясн.	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.
Активи				
Капиталови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	17.1	2 844	-	-
Капиталови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	14.1	972	100	1 409
Общо		3 816	100	1 409

31 декември 2021 г.	Поясн.	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.
Финансови активи				
Капиталови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	17.1	2 717	-	-
Капиталови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	14.1	1 431	-	1 409
Общо		4 148	-	1 409

През отчетните периоди не е имало значими трансфери между отделните нива.

Определяне на справедливата стойност

Методите и техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност, не са променени в сравнение с предходния отчетен период.

В ниво 1 са класифицирани всички пазарно-търгувани капиталови инструменти. Те са оценени по справедлива стойност, основаваща се на директно наблюдаеми пазарни котировки от активни пазари към отчетната дата.

В ниво 3 са класифицирани капиталови инструменти които не се търгуват на капиталова борса. За тях Групата, след извършен анализ, е стигнала до заключението, че себестойността на ценните книги е най-доброто предположение за справедливата стойност на финансовите активи към отчетната дата.

40.2. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2022 г. и 31 декември 2021 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

	31.12.2022 '000 лв. Ниво 3	31.12.2021 '000 лв. Ниво 3
Инвестиционни имоти:		
- земи и сгради	59 868	60 359

Земя и сгради (Ниво 3)

Справедливата стойност на недвижимите имоти на Групата е определена на базата на доклади на независими лицензирани оценители. Земята и сградите са преоценени към 31 декември 2022 г. Предишната преоценка е била извършена към 31 декември 2021 г.

Оценката по справедлива стойност на земите се базира на наблюдавани индикативни офертни цени за подобни имоти, коригирани за специфични фактори, като площ, местоположение и сконто за офертност.

Справедливата стойност на сградите е оценена, като е използван методът на амортизираната възстановителна стойност. Той се базира на наблюдаеми цени за строителни работи за сгради, подобни на оценяваните, и на ненаблюдаеми допускания, от които най-същественото е степен на физическо изхабяване.

Спецификата на активите на Групата и икономическа среда в страната биха могли да доведат до вариации в използваните допускания и преценки при определяне на справедливата стойност.

За повече информация относно нефинансовите активи на ниво 3, вижте Пояснение 12.

41. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управлението на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за акционерите, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг.

Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал, представен в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран, както следва:

	31.12.2022	31.12.2021
	'000 лв.	'000 лв.
Собствен капитал	123 712	118 808
Общо задължения	65 170	67 166
- Пари и парични еквиваленти	(12 285)	(10 213)
Нетен дълг	52 885	56 953
Съотношение на коригиран капитал към нетен дълг	1:0.43	1:0.48

42. Събития след края на отчетния период

Не са настъпили събития след 31 декември 2022 г., които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Групата за годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

По отношение на Групата с дружество майка „Химснаб България“ АД са настъпило следните съществени некоригиращи събития.

На 30.12.2022 г. Съветът на директорите на „Химснаб България“ АД взема решение дъщерното дружество „М КАР“ ЕООД Скопие да придобие 2 523 000 (два милиона петстотин двадесет и три) дружествени дяла с номинална стойност 1 лев всеки един, представляващи 100% от капитала на „Рентинтеркар“ ЕООД, с ЕИК 204391413, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Стефан Караджа“ № 2, целият в размер на 2 523 000 лева, формиран от непарична вноска. Придобиването е факт на 01.03.2023 г. С този юридически акт "М КАР" ЕООД Скопие става едноличен собственик на капитала на "Рентинтеркар" ЕООД. Като едноличен собственик на капитала на „М КАР“ ЕООД Скопие „Химснаб България“ АД притежава и 100% от капитала на „Рентинтеркар“ ЕООД.

На 27.03.2023 г. Съветът на директорите на „Химснаб България“ АД взема решение Дружеството да продаде всичките си 50 (петдесет) дружествени дяла с номинална стойност 100 лева всеки един, представляващи 100% от капитала на „Макрин 2003“ ЕООД, с ЕИК 131132798, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Складова база“ № 1, целият в размер на 5 000 лева, формиран от парични вноски. Продажбата е факт на 05.04.2023 г.

43. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2022 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 02.05.2023 г.